

ภูมิหลังเกี่ยวกับชาวจีนและหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทย

ภูมิหลังเกี่ยวกับชาวจีนและหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทยที่จะกล่าวถึงในบทนี้มีประเด็นที่น่าพิจารณาหลายเรื่อง นอกจากความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทยและความเป็นมาของหนังสือพิมพ์ภาษาจีนแต่ละฉบับซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจลักษณะการใช้ภาษาจีนในประเทศไทยแล้ว ผู้วิจัยยังเห็นว่าลักษณะทั่วไปของภาษาจีนก็เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของภาษาจีน รวมทั้งช่วยให้เข้าใจลักษณะการใช้คำ “DE” ในภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้นด้วย ดังนั้นในบทนี้ผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 หัวข้อ คือ ลักษณะทั่วไปของภาษาจีน ภูมิหลังเกี่ยวกับชาวจีนในประเทศไทย และประวัติความเป็นมาของหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทย ตามลำดับ

2.1 ลักษณะทั่วไปของภาษาจีน

ภาษาจีนเป็นหนึ่งในสองสาขาของภาษาตระกูล Sino-Tibetan¹ มีผู้พูดอยู่มากที่สุดในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และเนื่องจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่กว้างใหญ่และมีประชากรจำนวนมาก ดังนั้นจึงทำให้มีภาษาจีนถิ่นเป็นจำนวนมากตามไปด้วย ภาษาจีนถิ่นต่างๆ ที่พบในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเฉพาะที่เป็นกลุ่มหลักสามารถจำแนกออกได้เป็น 7 กลุ่ม คือ 1) ภาษาถิ่นภาคเหนือ (北方方言) 2) ภาษาถิ่นเซียงหรือภาษาถิ่นหูหนาน (湘方言) 3) ภาษาถิ่นกั้นหรือภาษาถิ่นกังไส (贛方言) 4) ภาษาถิ่นแต้เจียงหรือภาษาถิ่นจินแคะ (客家方言) 5) ภาษาถิ่นอู๋หรือภาษาถิ่นเซียงไฮ้ (吳方言) 6) ภาษาถิ่นเซว่หรือภาษาถิ่นกวางตุ้ง (粵方言) และ 7) ภาษาถิ่นหมิ่นหรือภาษาถิ่นฮกเกี้ยน (閩方言) (เหยิน จิ่งเหวิน, 2546: 29-33) ภาษาจีนแต่ละกลุ่มดังกล่าวนี้มีถิ่นที่อยู่ของผู้พูดกระจายละเยียดต่อไปนี้

¹ภาษาตระกูล Sino-Tibetan มีสมาชิกอยู่ 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มจีน (Sinitic family) และกลุ่มทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) การตั้งชื่อตระกูลภาษานี้กระทำโดยหมายเอาชื่อภาษาที่อยู่ทางตะวันออกที่สุด และตะวันตกที่สุดของสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นหลัก เนื่องจากภาษาทิเบตเป็นภาษาที่มีระบบเสียงวรรณยุกต์และมีระบบไวยากรณ์คล้ายภาษาจีน นักปราชญ์ในยุโรปต่างเห็นพ้องว่าเป็นตระกูลเดียวกับภาษาจีน จึงสมมุติชื่อเรียกตระกูลภาษาใหญ่ซึ่งครอบคลุมทั้งภาษาจีนและภาษาทิเบตว่า ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต (สุริยา รัตนกุล, 2531: 162)

1. ภาษาถิ่นภาคเหนือ (北方方言) ภาษาที่สำคัญในกลุ่มนี้ คือภาษาจีนกลาง (Mandarin)² ซึ่งเป็นภาษามาตรฐานและภาษาราชการของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้งเป็นภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศต่างๆ ทั่วโลก
2. ภาษาถิ่นเซียงหรือภาษาถิ่นหูหนาน (湘方言) เป็นภาษาถิ่นที่มีผู้พูดอยู่บริเวณมณฑลหูหนาน (湖南) และภาคเหนือของมณฑลกวางตุ้งหรือกวางตุ้ง (廣東)
3. ภาษาถิ่นกั้นหรือภาษาถิ่นกังไส (贛方言) เป็นภาษาถิ่นที่มีผู้พูดอยู่บริเวณมณฑลเจียงซี (江西)
4. ภาษาถิ่นเก้อเจี๋ยหรือภาษาถิ่นจินแคะ (客家方言) เป็นภาษาถิ่นที่มีผู้พูดอยู่ในหลายมณฑล เช่น กวางตุ้ง (廣東) เจียงซี (江西) ฝูเจี้ยนหรือฮกเกี้ยน (福建) กวางซีหรือกวางสี (廣西) ซิฉวนหรือเสฉวน (西川) หูหนาน (湖南) และไต้หวัน (台灣)
5. ภาษาถิ่นอู๋หรือภาษาถิ่นเซียงไฮ้ (吳方言) เป็นภาษาถิ่นที่มีผู้พูดอยู่ในบริเวณนครชั่งไห่หรือเซียงไฮ้ (上海) มณฑลเจียงซู (江蘇) และเจ้อเจียง (浙江)
6. ภาษาถิ่นเยว้หรือภาษาถิ่นกวางตุ้ง (粵方言) เป็นภาษาถิ่นที่มีผู้พูดอยู่ในหลายมณฑลและหลายเขต เช่น กวางตุ้ง (廣東) กวางสี (廣西) เซียงก้งหรือฮ่องกง (香港) และมาเก๊า (澳門)
7. ภาษาถิ่นหมิ่นหรือภาษาถิ่นฮกเกี้ยน (閩方言)³ เป็นภาษาถิ่นที่มีผู้พูดอยู่บางพื้นที่ของมณฑลฮกเกี้ยน (福建) ไหล่หนานหรือไหหลำ (海南) กวางตุ้ง (廣東) กวางสี (廣西) เจ้อเจียง (浙江) และไต้หวัน (台灣)

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตามหลักการทางภาษาศาสตร์ ภาษาในกลุ่มจีนทั้ง 7 กลุ่มข้างต้นไม่ใช่ภาษาถิ่น (dialect) ของภาษาจีน เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารด้วยการพูดให้เข้าใจได้ แต่เหตุที่จัดให้เป็นภาษาถิ่น เนื่องจากนักวิชาการชาวจีนให้เหตุผลว่า แม้ภาษาจีนแต่ละภาษาจะพูดต่างกัน

²คำว่า “ภาษาจีนกลาง” ในแต่ละประเทศใช้ชื่อเรียกต่างกัน ในประเทศจีนเดิมเรียกว่ากวนฮว่า (官話) หมายถึง ภาษาราชการ ภายหลังเปลี่ยนมาใช้ผู้ทงฮว่า (普通話) หมายถึง ภาษาสามัญ บางครั้งใช้ว่าจกั๋วฮว่า (中國話) หมายถึง ภาษาของประเทศจีน หรือจุงเหวิน (中文) หมายถึง ภาษาจีนซึ่งใช้ในกรณีที่ต้องการให้หมายถึงภาษาเขียน เพื่อให้เป็นคู่ตรงข้ามกับฮั่นอื่อว (漢語) ซึ่งหมายถึง ภาษาจีน เช่นเดียวกันแต่ใช้ในกรณีที่จะให้หมายถึงภาษาพูด ในประเทศไต้หวันใช้ว่ากั๋วอื่อว (國語) หมายถึง ภาษาประจำชาติ ส่วนในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ใช้ว่าหว่าอื่อว (華語) หมายถึง ภาษาจีน เป็นคำที่แสดงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจีนสอดคล้องกับที่ชาวจีนเรียกตนเองว่าหว่าเหยิน (華人)

³ภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาจีนไหหลำ ซึ่งคนไทยคุ้นชื่อกันดีนั้นเป็นภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นหมิ่นหรือภาษาถิ่นฮกเกี้ยน (閩方言) เนื่องจากภาษาเหล่านี้เป็นเพียงภาษาย่อย นักวิชาการด้านภาษาจีนจึงไม่ได้จัดเป็นกลุ่มแยกต่างหาก

จนไม่อาจสื่อสารให้เข้าใจกันได้ แต่ภาษาจีนทุกถิ่นต่างก็มีระบบการเขียนเดียวกัน สอดคล้องกับที่ กำธร สติรกุล กล่าวไว้ว่า การสร้างตัวหนังสือจีนแสดงให้เห็นความเป็นเอกภาพของภาษาจีน เพราะไม่ได้เป็นการเขียนตามเสียงอ่าน แต่ยึดความหมายเป็นสำคัญ ดังนั้น “ตัวหนังสือจีนจึงเป็นสื่อกลาง ที่ให้คนเข้าใจกันได้หมด ไม่ว่าจะพูดภาษาสาขาสายใดของจีน จีนทุกคนมีโครงสร้างทาง ไวยากรณ์อย่างเดียวกันจึงไม่มีปัญหาในการที่เขียนหนังสือจีนแล้วอ่านออกมาให้มีความเข้าใจและ ได้รับความหมายอย่างเดียวกัน ถึงแม้การอ่านออกเสียงของคนจีนแต่ละถิ่นจะต่างกันออกไป เพราะ หนังสือจีนไม่ได้เขียนตามเสียง” (กำธร สติรกุล, 2543: 13)

ภาษาจีนกลางมีลักษณะทั่วไปดังต่อไปนี้

1. เป็นภาษารูปคำโดด (isolating language) เพราะคำส่วนมากในภาษาจีนเป็นคำพยางค์เดียว⁴ เมื่อนำคำในภาษาจีนมาประกอบเข้าด้วยกันจะไม่มีกรเติมหน่วยคำผัน (inflectional morpheme) หรือเปลี่ยนแปลงรูปคำที่คำนาม เพื่อบ่งบอก เพศ (gender) พจน์ (number) และการก (case) และไม่มีกรเติมหน่วยคำผันที่คำกริยาเพื่อบอกกาล (tense) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ทาง ไวยากรณ์ไม่ว่าจะปรากฏในตำแหน่งใดของประโยค แต่จะทราบได้ว่าเป็น เพศ พจน์ การก หรือ กาลใด จากบริบทหรือสถานการณ์ (context) นอกจากนี้ภาษาจีนยังไม่มีกรระบุเพศของสรรพนาม อีกด้วย⁵

2. เป็นภาษาวรรณยุกต์ (tonal language) เนื่องจากระดับเสียง (pitch) ในภาษาจีนกลางมีผล ต่อความหมายของคำ ระดับเสียงหรือวรรณยุกต์ที่ต่างกันจะทำให้ความหมายของคำต่างกันด้วย

3. เป็นภาษาเรียงคำ (word order language) เนื่องจากการเรียงลำดับคำในภาษาจีนกลางมี ผลต่อไวยากรณ์และความหมาย⁶ การเรียงลำดับคำที่ต่างไปจึงทำให้ประโยคหรือกลุ่มคำนั้นๆ ถูกต้องหรือผิดไวยากรณ์ได้ หรือหากไม่ผิดไวยากรณ์ก็อาจทำให้มีความหมายบางประการแตกต่างกันได้ เช่น การเน้นหน่วยกรรมหรือที่เรียกว่าการทำให้เป็นแก่นความ (topicalization) เป็นต้น

⁴ส่วนมากตัวอักษรจีน 1 อักขรเท่ากับ 1 พยางค์หรือ 1 หน่วยคำ แต่ปัจจุบันในภาษาจีนมีคำหลายพยางค์ ใช้เป็นจำนวนมาก กำธร สติรกุล (2543: 13) ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะภาษาจีน “มีคำที่มีเสียง โดดๆ เสียงเดียวเป็น จำนวนมาก... แต่ถึงกระนั้นเอาจริงๆ แล้วเสียงก็ไม่อาจทำได้มากพอเท่าที่เทียบกับความคิดจึงต้องมีคำผสมของเสียง หลายพยางค์”

⁵ในปัจจุบันสามารถระบุเพศของคำสรรพนามได้ด้วยรูปเขียนหรือตัวอักษรแต่ออกเสียงคงเดิม การแยก เพศของสรรพนามเช่นนี้คงเพิ่งเริ่มมีในสมัยหลัง เช่น 你 (nǐ) = คุณ, เธอ (ผู้ชาย) 妳 (nǐ) = คุณ, เธอ (ผู้หญิง) 他 (tā) = เขา (ผู้ชาย) 她 (tā) = เขา (ผู้หญิง) แต่ในกรณีใช้เป็นพหูพจน์โดยการเติมปัจจัย 們 (-men) หากเป็น เพศหญิงล้วนหรือเพศชายล้วน จะใช้สรรพนามที่แยกเพศ แต่หากใช้แสดงกลุ่มคนที่ทั้งเพศชายและเพศหญิง รวมกันจะใช้คำสรรพนามแสดงเพศชายเป็น 你們 (nǐmen) “พวกเธอ, พวกคุณ” และ 他們 (tāmen) “พวกเขา”

⁶การเรียงลำดับคำของภาษาจีนกลางตามปกติมีลำดับคำแบบ S-V-O (ประธาน-กริยา-กรรม)

ด้วยลักษณะทั่วไปดังกล่าวข้างต้น ทำให้นักภาษาศาสตร์ไทยที่สนใจภาษาจีนมีความเห็นว่า ภาษาจีนและภาษาไทยมีลักษณะใกล้เคียงกันมาก ลักษณะความคล้ายคลึงกันระหว่างภาษาไทยและภาษาจีนที่เด่นชัดก็คือ เป็นภาษาที่มีชนิดของคำไม่ตายตัว ไม่มีการผันรูปเพื่อแสดงบุรุษ เพศ พจน์ ฯลฯ และความสำคัญในด้านหลักภาษาไม่ได้อยู่ที่วิจิวิภาค (morphology) แต่อยู่ที่วากยสัมพันธ์ (syntax) ดังที่พระยาอนุมานราชชนได้กล่าวไว้ว่า

ภาษาจีนก็เหมือนกับภาษาต่างๆ ทางเอเชียอาคเนย์ คือไม่มีคำที่เป็นนามกริยา และวิเศษณ์ ตายตัวเหมือนอย่างภาษาที่มีวิภคิตปัจจัย มีก็แต่คำทำหน้าที่ของคำในไวยากรณ์ดังกล่าว ในเมื่อเอามาประกอบเข้าประโยคแล้ว เพราะฉะนั้น ความสำคัญในหลักภาษาจีน จึงอยู่ที่ลักษณะประกอบคำเข้าประโยค ที่เรียกในตำราไวยากรณ์ว่าวากยสัมพันธ์ หาใช่อยู่ที่เรื่องวิจิวิภาคไม่ การแสดงบุรุษ พจน์ ลิงค์ โดยวิธีแปลงเสียงในคำอย่างในตำราของภาษามิวิภคิตปัจจัยก็ไม่มี มีก็แต่วิธีเอาคำเติมไปประกอบเข้าเท่านั้น

(พระยาอนุมานราชชน, 2522: 111)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาษาจีนจะไม่มี การเติมหน่วยคำผันเพื่อบ่งบอกบุรุษ พจน์ การก หรือกาล แต่ในภาษาจีนก็มีการเติมหน่วยคำเติม (affix) อยู่บ้าง คือ อุปสรรคหรือหน่วยคำเติมหน้า (prefix) และปัจจัยหรือหน่วยคำเติมหลัง (suffix) เช่น

頭	五	天
tóu-	wǔ	tiān
หัว	5	วัน
‘5 วันแรก’		

孩	子
hái	-zi
ลูก	-zi ⁷
‘ลูก’	

⁷子(-zi) ไม่มีความหมายประจำคำ ใช้เป็นหน่วยเติมท้ายคำนาม คำกริยา หรือคุณศัพท์ เพื่อทำให้หน่วยที่ zi ไปประกอบด้วยนั้นมีคุณสมบัติเป็นหน่วยนาม เช่น 帽子 màozi (หมวก + zi) แปลว่า หมวก 鬮子 luòzi (ยุ่งเหยิง, วุ่นวาย + zi) แปลว่า เหตุร้าย, ฉลาด และ 胖子 pàngzi (อ้วน + zi) แปลว่า คนอ้วน เป็นต้น

ถึงแม้ภาษาจีนจะมีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยมาก⁸ แต่ก็มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์บางประการที่แตกต่างกับภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน โครงสร้างแสดงการขยาย (modification structure) ที่ส่วนขยาย (modifier) ปรากฏหน้าส่วนที่ถูกขยาย (modified) หรือส่วนหลัก (head) ในเรื่อง โครงสร้างแสดงการขยายนี้ พระยาอนุমানราชชนก็เห็นว่า มีความแตกต่างอย่างชัดเจน จึงได้กล่าวถึงความแตกต่างของลำดับคำในภาษาไทยและภาษาจีนไว้อย่างกว้างๆ ว่า “การเรียงคำเข้าประโยคในภาษาจีน ก็เป็นลักษณะเดียวกับภาษาไทย จะต่างกันก็แต่คำที่เป็นวิเศษณ์ [ส่วนขยาย (modifier)] เอาไว้ข้างหน้าคำนามหรือกริยาที่เป็นคำตั้ง [ส่วนหลัก (head)] ซึ่งในภาษาไทยใช้ประกอบคำเหล่านี้ไว้ข้างหลัง” (พระยาอนุমানราชชน, 2522: 111-112)

ดังได้กล่าวแล้วว่า ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีโครงสร้างแบบ ประธาน-กริยา-กรรม (S-V-O) ไม่มีการผันรูปกริยาให้สอดคล้องกับประธาน และไม่มีคำแสดงกาล (tense) แต่มีตัวบ่งชี้แสดงการณลักษณะ (aspect marker)⁹ ซึ่งเป็นประเภททางไวยากรณ์ (grammatical category) ที่เกี่ยวข้องกับ คำกริยา ตัวอย่างเช่น

我	吃	了	飯
wǒ	chī	le	fàn
ฉัน	กิน	ASP	ข้าว

‘ฉันกินข้าวแล้ว’

我	吃	過	飯
wǒ	chī	guò	fàn
ฉัน	กิน	ASP	ข้าว

‘ฉันได้กินข้าวแล้ว’

⁸ถาวร ลิกข โภสกล (2549: 82) กล่าวถึงลักษณะสำคัญร่วมกันของภาษาไทยและภาษาจีนไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) มีลักษณนาม 2) มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 3) คำส่วนมากมีพยางค์เดียว และไม่เปลี่ยนรูปคำเพื่อแสดงหน้าที่ในประโยค 4) ใช้การเรียงลำดับคำและคำช่วยทางไวยากรณ์แสดงหน้าที่หรือความหมายในประโยค

⁹Li และ Thompson (1981: 185) กล่าวถึงการณลักษณะในภาษาจีนไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. การณลักษณะบ่งการณสมบูรณ์ (Perfective aspect) เช่น - le (了)
2. การณลักษณะบ่งการณไม่สมบูรณ์ (Imperfective aspect) หรือการณลักษณะบ่งการณที่กำลังดำเนินอยู่ (Durative aspect) เช่น zài (在), - zhe (著)
3. การณลักษณะบ่งการณที่เคยประสบ (Experiential aspect) เช่น - guò (過)
4. การณลักษณะบ่งการณที่เกิดขึ้นเพียงช่วงระยะเวลาสั้นๆ (Delimitative aspect) ด้วยการซ้ำคำกริยา (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการณลักษณะในภาษาจีนได้ใน Li และ Thompson (1981) บทที่ 6 หน้า 184-237)

我 吃 著 飯
wǒ chī zhe fàn
ฉัน กิน ASP ข้าว

‘ฉันกินข้าวอยู่’ (บอกว่ากริยานั้นกำลังดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง)

จากลักษณะทั่วไปของภาษาจีนดังได้กล่าวมานี้ คงจะพอให้เห็นลักษณะเหมือนและต่างของภาษาจีนและภาษาไทยได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนี้เป็นพื้นฐานและจะเป็นประโยชน์ในการทำ ความเข้าใจการอธิบายภาษาจีนที่จะได้กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ต่อไป

2.2 ภูมิหลังเกี่ยวกับชาวจีนในประเทศไทย

ชาวจีนเริ่มเข้ามาติดต่อกับประเทศไทยในราวพุทธศตวรรษที่ 18 หรือในสมัยสุโขทัย (ตรงกับสมัยราชวงศ์หยวนของจีน) และเข้ามาตั้งหลักแหล่งในประเทศไทยนับแต่สมัยอยุธยาจนถึง สมัยรัตนโกสินทร์ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พบว่าชาวจีนพวกแรกที่เข้ามาติดต่อกับชาวไทย ในสมัยสุโขทัยเป็นพวกพ่อค้าซึ่งเดินเรือมาค้าขายในบริเวณอ่าวไทย โดยจะนำสินค้าจากจีน เดินทางเข้ามาค้าขายตามเมืองท่าชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของคาบสมุทรมาลายูในช่วงฤดูลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ และจะซื้อสินค้าจากชาวพื้นเมืองกลับไปขายที่ประเทศจีนในฤดูลมมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้ (สมศรี เอี่ยมธรรม และคณะ, 2544: 53, 168-169) การเข้ามาของชาวจีนใน สมัยสุโขทัยนี้ ยังมีจำนวนไม่มากนัก และชาวจีนมิได้เข้ามาตั้งหลักแหล่งอย่างถาวรในประเทศไทย เพียงแต่เข้ามาทำการค้าและกลับออกไปเมื่อถึงฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้มาถึง

ต่อมาในสมัยอยุธยา ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการติดต่อทาง การค้ากันมากขึ้น ทำให้พ่อค้าชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีชาวจีน บางกลุ่มที่เข้าไปตั้งถิ่นฐานบริเวณภาคกลาง คือ อยุธยา และแถบลุ่มแม่น้ำทำให้เกิดเป็นชุมชน ชาวจีนขึ้น ชาวจีนในอยุธยาส่วนใหญ่เป็นพวกพ่อค้า ต่อมาเมื่อทางการไทยตั้งกรมพระคลังสินค้า ในปี พ.ศ. 2173 ทางการไทยต้อง “พึงพาอาศัยชาวจีนเป็นเจ้าพนักงานในทุกระดับชั้น นับตั้งแต่พิธี ทางการทูต เจ้าพนักงานในพระคลังสินค้า ผู้คิดบัญชีรับส่งสินค้า ลูกเรือในเรือสำเภาหลวง รวมทั้ง แบบแผนการเดินเรือ” (สมศรี เอี่ยมธรรม และคณะ, 2544: 169) ชาวจีนที่มีความรู้ความสามารถจึง มีโอกาสได้รับราชการเช่นเดียวกับคนไทย

หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2310 พระเจ้าตากสินกอบกู้เอกราช โดยอาศัย กำลังทัพและกำลังคนจากชาวจีนแต่จิว เมื่อทรงสถาปนากรุงธนบุรี จึงมีนโยบายส่งเสริมให้ ชาวจีนแต่จิวเข้ามาประเทศไทย มีการจัดสรรที่ดินทำกินรวมทั้งอนุญาตให้ชาวจีนให้เป็น

“จีนหลวง” มีสิทธิเหนือชาวต่างชาติอื่นๆ เช่น ไม่ต้องถูกเกณฑ์แรงงานไพร่ ไม่ต้องเป็นทหาร และมีอิสระในการประกอบอาชีพ มูลเหตุดังกล่าวจึงเอื้อให้ชาวจีนหลังไหลเข้ามายังประเทศไทยมากขึ้น

ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเฉพาะในสมัยรัชกาลที่ 3 (พ.ศ. 2367-2394) กรุงเทพฯ ถือเป็นศูนย์กลางของสังคมจีน และมีชาวจีนอาศัยอยู่จำนวนมาก เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดชาวจีนและศิลปะแบบจีน ดังจะเห็นได้จากรูปแบบศิลปะพระราชนิยมในรัชกาลที่ 3 ที่ปรากฏอยู่ในการสร้างวัดด้วยกระเบื้องเคลือบหลากสี ชาวจีนจึงได้พึ่งพระบรมโพธิสมภาร และอาศัยอยู่ในประเทศไทยด้วยความผาสุก การที่ชาวจีนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากเช่นนี้ ทำให้ เซอร์ จอห์น เบาริง (Sir John Bowring) อัครราชทูตที่เดินทางเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับราชอาณาจักรสยาม เมื่อ พ.ศ. 2398 (ตรงกับรัชกาลที่ 4) ถึงกับกล่าวไว้ในหนังสือชื่อ *The Kingdom and People of Siam* ว่าการอพยพของชาวจีน “เฉพาะที่กรุงเทพฯ แห่งเดียวคาดว่าจะมีชาวจีนอยู่ถึงสองแสนคน ชาวจีนเหล่านี้ส่วนใหญ่อพยพมาจากมณฑลกวางตุ้ง มณฑลฮกเกี้ยน และเกาะไหหลำ” (สมศรี เอี่ยมธรรม และคณะ, 2544: 62) และให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมอีกว่าชาวจีนเหล่านี้ไม่ได้อพยพเข้าไปยังดินแดนต่างๆ เพื่อถูกกลืนเข้ากับชาติพันธุ์อื่นๆ แต่ยังคง “อนุรักษ์ภาษา เชื้อชาติ เครื่องแต่งกาย วัชปฏิบัติทางศาสนา ลักษณะนิสัย และระบบสังคม” ของตนไว้ และลูกของชาวจีนที่เกิดกับหญิงไทยก็จะได้รับ “การอบรมสั่งสอนตามแบบฉบับของพ่อทั้งในด้านลักษณะนิสัยและการศึกษา” (สมศรี เอี่ยมธรรม และคณะ, 2544: 62)

เมื่อถึงช่วงปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ชาวจีนอพยพเข้ามายังประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง เพราะความต้องการและความนิยมจ้างกรรมกรจีน ทั้งการใช้แรงงานของเอกชนที่ขยายตัวขึ้นอย่างกว้างขวาง เช่น กิจการโรงสี โรงเลื่อย และงานเหมืองแร่ในจังหวัดต่างๆ ทางภาคใต้ รวมทั้งงานสาธารณประโยชน์ของทางราชการ เช่น งานขุดคลอง การสร้างถนนและทางรถไฟ (จักษัย บุรุษพัฒน์, 2517: 26) การคมนาคมที่สะดวกสบายมากขึ้นนี้เองจึงเป็นเหตุให้ชาวจีน โดยเฉพาะชาวจีนแต้จิ๋วและฮกเกี้ยน “พากันหลั่งไหลเข้าไปอาศัยอยู่ในจังหวัดสุโขทัย อุตรดิตถ์ พิจิตร น่าน แพร่ ลำปาง เชียงใหม่ และโคราช” (จักษัย บุรุษพัฒน์, 2517: 25) และในที่สุดชาวจีนก็กระจายตัวสู่เมืองต่างๆ ทั่วประเทศไทย

จากการเข้ามาของชาวจีนนับตั้งแต่ได้ติดต่อค้าขายกับประเทศไทยในสมัยสุโขทัยเป็นต้นมา สามารถสรุปเหตุผลของการอพยพได้ดังนี้ (จักษัย บุรุษพัฒน์, 2517: 17-19)

1. ชาวจีนพวกแรกที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งในประเทศไทยมักเป็นลูกเรือ โดยมีวัตถุประสงค์และมูลเหตุจูงใจในการตั้งหลักแหล่ง 3 ประการ คือ เพื่อจะได้ต่อเรือราคาถูกโดยอาศัยไม้ที่มีอยู่ใน

ท้องถิ่น เพราะได้กำไรจากการค้า และเพราะประเทศต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องการแรงงานฝีมือชาวจีน

2. ปัญหาการบีบบังคับทางการเมืองในจีนตอนใต้ ทำให้ชาวจีนอพยพไปทำมาหากินยังต่างประเทศ เพราะไม่สามารถทนอยู่ได้อำนาจกษัตริย์จากราชวงศ์แมนจูได้ รวมทั้งการที่พวกกบฏไท่ผิงถูกจับกุมและถูกลงโทษอย่างหนัก ทำให้ต้องหนีไปอยู่ต่างแดน ต่อมากลุ่มนักปฏิวัตินิยมภายใต้การนำของ ดร.ซุนจงชาน (ซุนยัตเซ็น) ก่อการปฏิวัติแต่ทำไม่สำเร็จจึงต้องลี้ภัยไปยังต่างประเทศ

3. ชาวจีนบริเวณจีนตอนใต้อยู่กันอย่างแออัด และมีโจรผู้ร้ายชุกชุม จึงเป็นเหตุให้ชาวจีนต้องออกไปทำมาหากินยังต่างประเทศ ในบรรดาประเทศต่างๆ ที่ชาวจีนอพยพไปอยู่นั้น นับได้ว่าประเทศไทยเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์มากจึงมีส่วนสำคัญในการดึงดูดชาวจีนให้เข้ามาตั้งรกรากมากขึ้น

4. ในบรรดาชาวจีนที่อาศัยอยู่บริเวณจีนตอนใต้ ชาวจีนแต่จิวนิยมอพยพออกไปเสี่ยงโชคนอกประเทศ ชาวจีนวัยหนุ่มจึงต้องการจะไปเสี่ยงโชคนอกประเทศ

5. ในสมัยปฏิรูปการปกครองของประเทศไทย ต้องการกำลังคนเพื่อพัฒนาการเกษตร คมนาคม การก่อสร้าง ตลอดจนงานบริการสาธารณะอื่นๆ จึงจำเป็นต้องใช้แรงงานและกุดีแบกหามจำนวนมาก ประกอบกับชาวไทยมิได้กีดกัน ชาวจีนจึงมีโอกาสดำเนินการค้าเล็กๆ น้อยๆ ได้ด้วย

6. หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวจีนได้รับสิทธิพิเศษในการอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้ปีละหนึ่งหมื่นคน ชาวจีนในระบอบนั้นจึงอพยพเข้ามายังประเทศไทยเป็นจำนวนมาก¹⁰

ในบรรดาชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาตั้งหลักแหล่งในประเทศไทยมากกว่าร้อยละ 95 มาจากมณฑลกว๋างตุ้งและฮกเกี้ยน มีการแบ่งกลุ่มตามภาษาพูดออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ภาษากว๋างตุ้งและ ไท่หล่า ฮกเกี้ยน และแต้จิ๋ว¹¹ (พรณี ฉัตรพลรักษ์ และคณะ, 2529: 36) หลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่าชาวจีน 5 กลุ่มภาษาดังกล่าวอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยก็คือ ศาลเจ้า สมาคมตระกูลแซ่ สมาคมกลุ่มภาษา สมาคมถิ่นกำเนิด สมาคมอาชีพ และโรงเรียนจีน (พรณี ฉัตรพลรักษ์ และคณะ, 2529: 160) โดยแต่ละกลุ่มภาษามีภูมิลำเนาในประเทศจีน ดังนี้

¹⁰ การให้สิทธิพิเศษดังกล่าวสิ้นสุดลงเมื่อ พ.ศ. 2493 หลังจากที่จีนคอมมิวนิสต์สามารถกุมอำนาจในจีนแผ่นดินใหญ่ได้ทั้งหมด

¹¹ นอกจากนี้ ยังมีชาวจีนกลุ่มอื่นๆ อีก แต่มีเป็นจำนวนน้อยมาก คือ ชาวจีนที่มาจากไต้หวัน เซี่ยงไฮ้ และจากนิงโป (Ningpo) (ขจี้ภัย บุรุษพัฒน์, 2517: 16)

1. ชาวจีนแต้จิ๋ว (Teachiu) มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ตามเมืองต่างๆ ของซัวเถา และตามท้องถิ่นบริเวณแม่น้ำฮั่น ในมณฑลกวางตุ้งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเรียกว่า เซาซุ ชาวจีนในประเทศไทยส่วนใหญ่คือชาวจีนกลุ่มนี้

2. ชาวจีนแคะ (Hakka) ชาวจีนกลุ่มนี้ไม่รวมตัวเป็นกลุ่มเหมือนชาวจีนแต้จิ๋ว ดังนั้นจึงไม่มีเมืองเป็นของตนเอง แต่จะอยู่กันเป็นกลุ่มบริเวณนอกเมืองแถบตะวันออกเฉียงและตะวันตกจากมณฑลฮกเกี้ยนไปจนถึงกวางสี และระหว่างช่องเขาที่เป็นแนวยาวไปจนถึงทางเหนือของมณฑลกวางตุ้งด้วยเหตุนี้ ชาวจีนบางพวกจึงถือว่าชาวจีนแคะเป็นพวกเร่รอน ไม่มีหลักแหล่ง

3. ชาวจีนไหหลำ (Hainanese) ชาวจีนกลุ่มนี้เป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของเกาะไหหลำ มณฑลกวางตุ้ง มาจากเกาะไหหลำตอนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่เป็นชาวจีนที่ไม่ใช่ชาวพื้นเมืองเดิม

4. ชาวจีนกวางตุ้ง (Cantonese) ชาวจีนกลุ่มนี้เป็นประชากรส่วนใหญ่ของมณฑลกวางตุ้ง และตามภาคต่างๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลกวางสี

5. ชาวจีนฮกเกี้ยน (Fukienese) ชาวจีนกลุ่มนี้อยู่ทางภาคใต้ของมณฑลฮกเกี้ยน โดยมีเมืองเอ๋อหมิงเป็นศูนย์กลาง (ขจี้คักย บุษย์พัฒน์, 2517: 15)

นอกจากชาวจีนแต่ละกลุ่มภาษาจะพูดต่างกันจนไม่รู้เรื่องแล้ว ยังมีความถนัดในอาชีพต่างกันด้วย ชาวจีนที่เข้ามาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นแบ่งอาชีพตามความถนัด ต่อมาในสมัยหลังมีอาชีพปะปนกัน แต่หากพิจารณาอาชีพส่วนใหญ่แล้วจะพบว่า “พวกแต้จิ๋วจับทางโรงสีไฟ ค้าข้าว ร้านทอง โรงรับจำนำ ฯลฯ พวกไหหลำจับทางโรงเลื่อย ค้าไม้ รับเหมาก่อสร้าง ช่างทองเงิน ฯลฯ พวกกวางตุ้งจับทางช่างกล ช่างไม้ ช่างตัดเสื้อ ค้าแพร ฯลฯ พวกแคะเป็นช่างเงินทอง ช่างหนัง ช่างตัดเสื้อ ฯลฯ พวกฮกเกี้ยนมีชื่อทางเป็นพ่อค้าชา” (กาญจนาคพันธุ์, 2512: 855) ความแตกต่างทั้งในด้านภาษา ความชำนาญเฉพาะอาชีพ และการอพยพมาจากต่างถิ่นกันจึงมีผลต่อทัศนคติระหว่างชาวจีนต่างกลุ่ม เช่น ชาวจีนกวางตุ้งมักมีทัศนคติว่าชาวจีนแต้จิ๋ว “เป็นผู้ดีใหม่มีพื้นเพเป็นไพร่มาแต่เดิม แม้ร่ำรวยก็เป็นการร่ำรวยแบบบ้านนอก” และชาวฮกเกี้ยนซึ่งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย “โดยส่วนใหญ่เป็นผู้มั่งคั่งและมีอิทธิพลในทางการเมืองของท้องถิ่น... ก็ถือว่าเป็นผู้สูงกว่าพวกแต้จิ๋ว” (ขจี้คักย บุษย์พัฒน์, 2517: 158) นอกจากนี้ ความแตกต่างกันหลายประการดังกล่าวยังเป็นเหตุให้ชาวจีนแบ่งกลุ่มกัน “คล้ายสมาคมของเครือญาติ ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้พวกนี้ไว้ตัวและเย็นชาต่อกันเท่านั้น บางครั้งถึงกับทำให้เกิดการวิวาทจนมีผลเสียหาย” (พรณี นิตรพลรักษ์ และคณะ, 2529: 140)

อย่างไรก็ตาม แม้ชาวจีนแต่ละกลุ่มจะแบ่งแยกกัน แต่มีสิ่งหนึ่งที่ชาวจีนมีเหมือนกัน ก็คือความสามารถในการรักษาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีจีนไว้ด้วยการรวมตัวกันในรูป

“สมาคม การออกหนังสือพิมพ์จีน และการจัดตั้งโรงเรียนจีน” (ขจัดภัย บรูซพัฒนา, 2517: 37) การรวมตัวดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นเอกเทศ มีบทบาทควบคุมชีวิตและความเป็นอยู่ ตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของชาวจีนด้วยกัน นอกจากนี้ สมาคมภาษาพูดในท้องถิ่นใหญ่ๆ ยังจัดตั้งสถานพยาบาล วัดจีน ศาลเจ้า และที่สำคัญคือจัดให้มีโรงเรียนจีนเพื่ออบรมบุตรหลานจีน การจัดตั้งสมาคมของชาวจีนแบ่งออกได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. สมาคมสกุลเดียวกัน ท้องถิ่นเดียวกัน และพูดภาษาเดียวกัน มีความสำคัญในการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของชาวจีน
2. สมาคมอาชีพและธุรกิจ ทำหน้าที่ส่งเสริมการค้าขาย ธุรกิจ และรักษาผลประโยชน์ของชาวจีน ตลอดจนส่งเสริมด้านการศึกษาของชาวจีน ให้การอุดหนุน โรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนภาษาจีน
3. สมาคมเพื่อการกุศล ทำหน้าที่ช่วยเหลือชาวจีนที่ประสบความทุกข์ยากและเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ และให้บริการสังคมสงเคราะห์ (ขจัดภัย บรูซพัฒนา, 2517: 38)

นอกจากสมาคมจีนดังกล่าวจะมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของชาวจีนในประเทศไทยแล้ว หนังสือพิมพ์ภาษาจีนก็เข้ามามีบทบาทต่อชุมชนชาวจีนในการสร้างทัศนคติบางอย่างดังที่ ขจัดภัย บรูซพัฒนา (2517: 39) กล่าวว่า “หนังสือพิมพ์จีนเหล่านี้อาจมีอิทธิพลในการชักจูงความคิดเห็นของชาวจีนในประเทศไทยเรื่องหนึ่งเรื่องใดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังวัฒนธรรมจีน” และเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ชาวจีนสามารถคงความเป็นจีนไว้ได้ก็คือ การศึกษาภาษาจีน เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่ “เป็นปัจจัยให้ชาวจีนโพ้นทะเลไม่ว่าจะอยู่ที่ใด สามารถคงความเป็นจีนไว้ได้ ไม่ผสมกลมกลืนกลายเป็นชาวพื้นเมืองในประเทศต่างๆ ได้ง่าย” (ขจัดภัย บรูซพัฒนา, 2517: 182)

อาจสรุปได้ว่า ชาวจีนเริ่มมาติดต่อกับประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย และเข้ามาตั้งหลักแหล่งมั่นคงนับตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมา ชาวจีนที่เข้ามาดังกล่าวมีหลายกลุ่มภาษาพูด ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่มาจากมณฑลทางใต้ของจีน โดยเฉพาะในเขตมณฑลฮกเกี้ยนและกวางตุ้ง การที่มีชาวจีนหลายกลุ่มภาษาอพยพมาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากดังกล่าว ก่อให้เกิดการแบ่งกลุ่มกัน ดังจะเห็นได้จากหลักฐานที่ชี้ให้เห็นถึงการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยของชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มภาษาคือ “ศาลเจ้า สมาคมตระกูลแซ่ สมาคมกลุ่มภาษา สมาคมถิ่นกำเนิด สมาคมอาชีพ และโรงเรียนจีน” (พรพรรณ จันทโรนานนท์, 2550: 160) เพื่อช่วยเหลือและรักษาผลประโยชน์ของพวกเดียวกัน ชาวจีนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยดังกล่าวมีมากจนอาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบัน “ประเทศไทยเป็นถิ่นจีนโพ้นทะเลถิ่นใหญ่ที่สุดในโลก” (ถาวร สิกขโกศล, 2549: 81) น่าสังเกตว่า ชาวจีนเหล่านี้มิได้ใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาแม่ แต่จะใช้ภาษาจีนกลางติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม

ผู้พูดภาษาต่างกันเท่านั้น ดังนั้นภาษาจีนที่ใช้ในหนังสือพิมพ์จีนจึงเป็นการใช้ภาษาของผู้ที่พูดภาษาจีนแต่จิว ไหล่ล่า ฮกเกี้ยน และ กวางตุ้ง

2.3 ประวัติความเป็นมาของหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทย

กิจการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยถือกำเนิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2387 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 3 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่การค้าของไทยกับต่างชาติกำลังเจริญรุ่งเรือง โดยแรงสนับสนุนขององค์พระมหากษัตริย์กับชาวจีน (สุกัญญา ตีระวนิช, 2532: 11) การเติบโตทางการค้าทำให้คนในชุมชนเริ่มสนใจที่จะทราบข่าวสารเกี่ยวกับการซื้อขาย และหาโอกาสขยับขยายทางการค้า หนังสือพิมพ์ของไทยในยุคต้น คือในสมัยรัชกาลที่ 3 และ 4 แทบทุกฉบับจะมีข่าวเรือเข้าออก นอกจากจะให้ประโยชน์ในการบอกข่าวการไปมาของบุคคลต่างๆ แล้ว ยังบอกการเทียบท่าและออกจากท่าของเรือสินค้าด้วย ในเวลานั้นไทยเป็นเมืองท่าใหญ่ในแถบเอเชียอาคเนย์มีการต่อสำเภาจีนเพื่อการค้าขายขึ้นมากมาย และมีชาวจีนอพยพเข้ามาเมืองไทยเป็นจำนวนมาก (สุกัญญา ตีระวนิช, 2532: 11-12)

หนังสือพิมพ์ภาษาจีนฉบับแรกของประเทศไทย คือ หนังสือพิมพ์หันจิ้งยี่เป่า โดยมีหลักฐานจากการพบป้ายชื่อโรงพยาบาลก่วงสิว สลักชื่อหนังสือพิมพ์จีนชื่อ “หันจิ้งยี่เป่า” อันเป็นนามผู้บริจาคเงินสร้างโรงพยาบาลดังกล่าวอยู่บนป้าย เมื่อ พ.ศ. 2446 (หอสมุดแห่งชาติ, 2519: 1-2) แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนี้เริ่มดำเนินการและสิ้นสุดลงเมื่อใด ถึงกระนั้นก็อาจกล่าวได้ว่า กิจการหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทยคงมีมาก่อน พ.ศ. 2446 แล้ว

จุดกำเนิดและวิวัฒนาการของหนังสือพิมพ์ภาษาจีนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของชุมชนชาวจีนในประเทศไทยอย่างใกล้ชิดจนถือได้ว่า “หนังสือพิมพ์จีนเป็นสถาบันหนึ่งของชุมชนชาวจีนควบคู่ไปกับสถาบันหลักอื่นๆ ของชุมชนชาวจีน เช่น สมาคม ภาษาถิ่น สมาคมตำบล-อำเภอ สมาคมการค้า สมาคมตระกูล โรงเรียนจีน ฯลฯ” (วิภา อุดมฉันทน์ และคณะ, 2528: 6-7) และถือเป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อภาวะทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของชาวจีนในประเทศไทยอย่างยิ่ง

วิภา อุดมฉันทน์ และคณะ (2528: 12-13) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้หนังสือพิมพ์จีนสามารถวางรากฐานขึ้นในประเทศไทยไว้ 3 ปัจจัยดังนี้

1. นโยบายและการปฏิบัติของผู้ปกครองไทยต่อชาวจีนได้เอื้อให้มีเสรีภาพภายในชุมชนชาวจีน รวมทั้งในช่วงที่เกิดหนังสือพิมพ์จีน รัฐบาลไทยยังมีได้มีกฎหมายควบคุมการออกหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์จีนจึงเกิดขึ้นอย่างเสรี

2. ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวจีน โดยทั่วไปมีความเข้มข้นมาก เพราะมีการจัดองค์กรภายในหมู่ของชาวจีนอย่างแน่นแฟ้น ทำให้เอื้อต่อการมีสื่อกลางในชุมชน

3. การคมนาคมที่สะดวกขึ้น ทำให้ชาวจีนโพ้นทะเลในดินแดนต่างๆ สามารถติดต่อกันได้ง่ายมากขึ้น ข่าวสารข้อมูลต่างๆ จึงแพร่หลายและไปได้ไกลมากขึ้น

ในปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ภาษาจีนในตลาดหนังสือพิมพ์ของประเทศไทย มีทั้งสิ้น 6 รายชื่อ ในอดีตหนังสือพิมพ์เหล่านี้ตีพิมพ์ด้วยอักษรจีนตัวเต็มเพียงอย่างเดียวซึ่งเป็นอักษรรูปแบบเดียวกับที่ใช้ในไต้หวัน แต่ปัจจุบันหนังสือพิมพ์ภาษาจีนแต่ละฉบับเริ่มมีการใช้อักษรตัวย่อบ้างแล้ว โดยใช้เพียงในบางคอลัมน์เท่านั้น การใช้อักษรย่อดังกล่าวเป็นรูปแบบเดียวกันกับที่ใช้ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน น่าสังเกตว่าปัจจุบันหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนมายอมรับอักษรจีนตัวย่อมากยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน อิทธิพลทางการเมืองระหว่างประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีนและไต้หวัน มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการกำหนดใช้รูปอักษรด้วย หนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ในประเทศไทยทั้ง 6 รายชื่อ มีดังต่อไปนี้

1. หนังสือพิมพ์ชิงเสียนเยอะเป่า (星暹日報, Xīngxiān Rìbào) เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับที่เก่าที่สุดในปัจจุบัน เริ่มตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2493 ผู้ก่อตั้งคือชาวจีนฮกเกี้ยน 2 คนซึ่งเป็นพี่น้องกัน คือ โอ้วบุนโฮ้ว และ โอ้วบุนป่า ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 นายลี สันติพงศ์ไชย (โอ้วเซ่งชิน) บุตรชาย และบุตรสาวของ นายโอ้วบุนป่า ได้เข้ามาดูแลกิจการและนำเทคโนโลยีในการพิมพ์เข้ามาปรับปรุงรูปแบบและเนื้อหาให้ดียิ่งขึ้น ปัจจุบันมีนายลี สันติพงศ์ไชย เป็นประธานกรรมการ มีนางเนตรา ฤทัยยานนท์ บุตรสาวเป็นกรรมการผู้จัดการ และนายวิน สันติพงศ์ไชย บุตรชาย เป็นกรรมการบริหาร¹²

2. หนังสือพิมพ์ชื่อเจียฮือเป่า หรือหนังสือพิมพ์สากล (世界日報, Shìjiè Rìbào) ก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2498¹³ และดำเนินการต่อมาจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2529 จึงได้มอบให้กลุ่มยูไนเต็ลเดลินิวส์ซึ่งเป็นเครือข่ายหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในต่างประเทศดำเนินการแทน มีการส่งผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการงานกิจการหนังสือพิมพ์สากลเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์สากลได้เปลี่ยนระบบการพิมพ์ใหม่ โดยการเรียงพิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ มีการใช้การสื่อสารดาวเทียมเพื่อรวบรวมข่าวจากเครือข่ายยูไนเต็ลเดลินิวส์ทั่วโลกเพื่อนำเสนอข่าวที่

¹² เก็บความจากหนังสือ ชิงเสียนเยอะเป่าครบรอบ 55 ปี (ม.ป.ป.)

¹³ วิชา อุดมฉันทน์ และคณะ (2528) กล่าวว่า ในช่วงเริ่มดำเนินการเมื่อปี 2498 คณะอำนวยการในยุคแรกเป็นกลุ่มนักธุรกิจชาวจีนชั้นนำกลุ่มหนึ่งของประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับไต้หวัน

ทันเหตุการณ์และรวดเร็ว ปัจจุบันนอกจากจะมีการจัดจำหน่ายภายในประเทศไทยแล้ว ยังได้ขยาย
เครือข่ายไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว พม่า เวียดนาม และกัมพูชา อีกด้วย¹⁴

3. หนังสือพิมพ์ตงฮั่ว (中華日報, Zhōnghuá Rìbào) เริ่มดำเนินการจากหนังสือพิมพ์
รายสัปดาห์ฉบับหนึ่งในช่วงปลาย พ.ศ. 2490 (วิภา อุดมฉันท และคณะ, 2528)

4. หนังสือพิมพ์เกี้ยวตงจ้วน (ศิรินคร) (京華中原, Jīnghuá Zhōngyuán) เดิมชื่อจิงหวา
เยอะเป่า (京華日報, Jīnghuá Rìbào) เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่กรมประชาสัมพันธ์เริ่ม
ดำเนินการขึ้นในปี 2502 ปัจจุบันได้รวมกับหนังสือพิมพ์จิงเหยียนเยอะเป่า (中原日報, Zhōng
yuán Rìbào) แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น เกี้ยวตงจ้วน (ศิรินคร)¹⁵

5. หนังสือพิมพ์ซิงจงเถียน (新中原報, Xīnzhōngyuán Bào) เริ่มดำเนินการเมื่อปี 2517
โดยมีนายหลี่ ฉีซยง (李其雄) เป็นผู้ก่อตั้ง ก่อนจะก่อตั้งหนังสือพิมพ์ซิงจงเถียนนี้ นายหลี่ ฉีซยง
เคยก่อตั้งหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทยมาแล้ว 2 ชื่อ คือ หนังสือพิมพ์ตงกก (中國報)
ในปี พ.ศ. 2481 และหนังสือพิมพ์จิงเถียน (中原報) ในปี พ.ศ. 2482¹⁶

6. หนังสือพิมพ์เอเชียนิวส์ไทม์ (亞洲日報, Yàzhōu Rìbào) เป็นหนังสือพิมพ์ที่เริ่ม
กิจการเมื่อ พ.ศ. 2536 มีประธานบริหารคือ นายหลี่ กวางหลง (李光隆) ภายหลังการก่อตั้งไม่นาน
ก็ได้ทำความร่วมมือกับหนังสือพิมพ์จากต่างประเทศอีก 3 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ เหวินฮ่วยเป่า
(文匯報) ของฮ่องกง หนังสือพิมพ์รายวัน เหรินหมินรื่อเป่า (人民日報) ของสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน หนังสือพิมพ์กั๋วจื่อรื่อเป่า (國際日報) ของประเทศอินโดนีเซีย ทำให้กิจการ
หนังสือพิมพ์ภาษาจีนเจริญก้าวหน้าเป็นอันมาก¹⁷

อาจกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์ภาษาจีนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของชาวจีน
ในประเทศไทยทั้งในเรื่องข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับชาวจีนและชาวไทย ตลอดจนข้อมูลข่าวสารจาก
ต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและไต้หวัน นอกจากนี้
หนังสือพิมพ์ภาษาจีนยังมีผลต่อการรวมกลุ่มและความเป็นพวกพ้องเดียวกันของชาวจีนอีกด้วย
พัฒนาการของหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทยแสดงให้เห็นการปรับเปลี่ยนและปรับตัวใน
การนำเสนอข่าวสารข้อมูลเพื่อให้สามารถนำเสนอข่าวได้รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ และทันสมัย
ตอบสนองความต้องการในการบริโภคข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์จีนของสังคมชาวจีน หนังสือพิมพ์
ภาษาจีนจึงเป็นสื่อสำคัญที่เข้าถึงชาวจีนทุกกลุ่มภาษาที่อยู่รวมกันในประเทศไทย

¹⁴ เก็บความจากแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของหนังสือพิมพ์สากลรายวัน (ม.ป.ป.)

¹⁵ เก็บความจาก น.ส.พ. เกี้ยว ตงจ้วนรายวัน (ศิรินคร) (ม.ป.ป.)

¹⁶ เก็บความจากหนังสือที่ระลึกฉบับพิเศษของหนังสือพิมพ์ซิงจงเถียน (新中原報, 1988)

¹⁷ เก็บความจากเอเชียนิวส์ไทม์ (2008: 8, 43)